

A kutatásra Ercsi Nagyközség Önkormányzatának megbízásából került sor.
A program megvalósítója a Monitor Társadalomkutató Intézet és
Módszertani Központ volt.

1999. január

Jelen kutatási beszámoló további felhasználásához lépjen kapcsolatba az Echo Survey Szociológiai Kutatóintézet Közhasznú Társasággal!

A kutatási beszámoló kéziratnak minősül, hivatkozni ennek figyelembevételével a feltüntetett szerzők, annak hiányában a beszámolót jegyző szervezet engedélyével lehet.

A kutatáshoz kapcsolódó adatbázis és módszertani anyagok az Intézetnél történt regisztráció után szintén elérhetők.

Javaslatait, észrevételeit, szakmai megjegyzéseit is szívesen várjuk a következő címen:

Echo Survey Szociológiai Kutatóintézet
8000 Székesfehérvár, Forgó u. 15.
Tel: +36 (22) 502-276, Fax: +36 (22) 379-622
www.echosurvey.hu   info@echosurvey.hu

TARTALOMJEGYZÉK

1. Prológus	3. o.
2. Csoportos problémafeltáró módszertan	4. o.
3. Problémakategóriák	8. o.
4. A problémák rangsora	14. o.
5. A feltárt problémák kapcsolatrendszere	18 o.
6. Az ifjúsággal foglalkozó intézmények	21 o.

1. PROLÓGUS

Ercsi Nagyközség Önkormányzata döntött arról, hogy a gyermek és ifjúsági feladatok hatékonyabb ellátása céljából egy több komponensű, összetett módszertannal készülő ifjúságkutatást kíván lebonyolítani a településen. A kutatás elindításával Ercsi csatlakozott azon önkormányzatok sorába, amelyek a kiemelten fontos ifjúsági korosztály problémáinak kezelését tudományosan megalapozott, reális helyzetkép alapján kívánják megkezdni. A kutatás elvégzésére a Monitor Társadalomkutató Intézet kapott megbízást.

1.1 A kutatási módszerek

Az ercsi ifjúságkutatás során többféle empirikus adatgyűjtési módszert választottunk. A kutatási program első lépéseként a 14-24 éves korosztály körében kérdőíves adatfelvételt végeztünk (survey).

A program második szakaszában fókuszcsoporthoz interjúk keretében az ifjúsággal foglalkozó szakemberek véleménye alapján kerültek feltárássra az ifjúsági problémák és a probléma megoldásába bevonható erőforrások. A harmadik fázisban ismételtén egy kérdőíves vizsgálatra kerül sor, az ifjúsággal foglalkozó intézményeket, szervezeteket kérdeztük szolgáltatásaikról, klienseikről, kapcsolat és viszonyrendszerükről. Jelen beszámoló a lakossági kérdőíves adatfelvétel eredményeit tartalmazza.

A kutatási beszámoló az alapja az **ifjúsági koncepció** és feladatterv kialakításának, mely dokumentum válaszokat ad arra, hogyan, mit kell és reálisan mit lehet tenni az egyes ifjúsági problémák kezelésében.

1.2 Az empirikus adatok forrása a második és harmadik szakaszban

A második és harmadik szakaszban összegyűjtött empirikus adatok két forrásból táplálóztak. A fókuszcsoporthoz problémafeltárást kutatócsoportunk végezte, ennek megfelelően ezek saját adataink. Az intézményi kérdőíveket és a rendelkezésre álló statisztikai adatokat a Polgármesteri Hivatal munkatársai gyűjtötték össze számunkra.

2. CSOPORTOS PROBLÉMAFELTÁRÓ MÓDSZERTAN

Az alábbiakban a fókuszcsoportokban használt kutatási módszert és a módszer főbb jellemzőit ismertetjük. Az empirikus kutatási módszerek közül a nagytömegű kérdőíves vizsgálat mellett az egyik legelterjedtebb adatfelvételi mód a különböző interjútechnikákhoz kötődik. Az empirikus kutatás céljából készített egyéni vagy csoportos interjúk sajátossága a személy(ek)hez való nagyfokú alkalmazkodás lehetősége. Esetünkben az alkalmazkodás megnyilvánult az interjú lebonyolítására kijelölt helyszín megválasztásában, a véleményt nyilvánítókat gondolat- és élményvilágához való kötődésben valamint a kommunikációs mód megválasztásában egyaránt. A módszer kötetlenebb volta miatt lehetővé vált mind a vizsgált, mind a vizsgálatunk szempontjából marginális jelentőségű, de mégsem elhanyagolható témákban való elmélyülés.

A fókuszcsoportos interjú sajátossága, hogy az empirikus adatok gyűjtése során egyidőben több "interjúalanyunk" is van. A módszerünk a csoportos problémafeltáró és -megoldó technikákon alapult, melynek lényege, hogy egy adott kérdésben, problémakörben a vélemények, tények gyűjtését 8-10 fős csoportokban végeztük, ahol a csoportvezető a kutató volt. A módszer előnyeinel kiemelt helyen kell megemlíteni a hatékonyságát. Egy két órás "csoportozás" során a célzottan vizsgált problémáról számos ember véleményét, tapasztalatait lehetett rendezett formában összegyűjteni. Előnyei közé sorolható, hogy a csoportmunkában résztvevők aktív közreműködőkké váltak, a munka végén volt a résztvevők számára is látható eredmény, s ez pozitívan befolyásolta az őszinte válaszok adását, valamint remélhetőleg kihatással lesz jövőbeni együttműködési hajlandóságukra is.

A csoportos interjúk alkalmazása során különös veszélyforrás lehet, hogy a csoportban hatékony, feladatorientált, célelérő csoportmunkához nem szokott személyek is teammunkában dolgoznak együtt. Tapasztalatok alapján állítható, hogy ha a csoportmunkában járatlan embereknek közösen kell dolgozniuk, hajlamosak arra, hogy parttalan vitává, vagy éppen ellenkezőleg, barátságos beszélgetéssé alakítsák a csoportozást, szem elöl tévesszék a közös munka célját. A kritikus "leülés" ellen és az eredményes vélemény- és tényfeltárás érdekében korszerű problémafeltáró módszerrel dolgoztunk. Mivel a csoportos problémafeltárás a kutatás egyik különös szakasza, hiszen itt került sor a vizsgálatához szükséges kvalitatív információk begyűjtésére, éppen ezért fokozottan kellett ügyelni arra, hogy a kapott információk mennyiségileg és minőségileg is megfeleljenek a kutatás céljainak.

Ezt egy három komponensű módszertannal értük el, melynek részei: kötött formátumú brainstorming (FXFB), nominális csoportmódszer (NGM), többszemponútú rangsoroló szavazás (MRV).

A fókuszcsoporthoz problémafeltárás alapvető célja volt a teljes kutatási program empirikus adatgyűjtési folyamatába illeszkedő adatok gyűjtése a legfontosabb ifjúsági problémákról és a problémák megoldásába bevonható erőforrásokról.

A csoportinterjú egy célorientált kérdés megfogalmazásával kezdődött: **Milyen ifjúsági problémával találkozott Ön eddigi munkája során Ercsiben?** A kérdés feltevését követően a csoport tagjai egységes méretű papírlapokra írták rá a kérdés kapcsán felmerülő gondolataikat. A munkára 5-8 percnél nem adtunk többet. Mivel fontos volt, hogy mindenki a saját, befolyásolatlan véleményét írja le, ezért a résztvevők egyedül, beszélgetés nélkül dolgoztak, ezzel az elmélyülésre is lehetőséget biztosítottunk. Amikor végeztek a munkával, a résztvevők egyenként és egyesével, körbejáró módon felolvasták a válaszaikat. Ezeket mi felírtuk egy mindenki által jól látható táblára. Egészen addig folyt a körbejárás, amíg el nem fogytak a válaszok. Ily módon kiküszöbölhettük, hogy a csoport strukturálódjon, vagyis hogy a csoport véleményirányítói elkezdjenek egymáshoz kapcsolódni válaszaikkal, ugyanazok az ötletek, gondolatok jelenjenek meg egymás folytatásaiként.

A következő lépésben a felírt problémák megbeszélése következett. Mivel a megbeszélés közvetlen interakciót jelentett, ezért ennek a tisztázás, az információnyújtás szempontjából volt jelentősége. E munkaszakasz másfél órát vett igénybe.

Miután végigjutottunk a problémalistán, következett többszemponútú rangsoroló szavazás fázisa. A résztvevőket arra kértük, hogy a teljes listáról egymástól függetlenül válasszák ki az öt legfontosabb problémát, majd rangsorolják azokat az önkormányzat, a fiatalok, valamint saját maguk munkája szempontjából egyaránt.

A probléma és véleményfeltárás során arra voltunk kíváncsiak, hogy valójában mi is a legfőbb probléma a vizsgált kérdésben, hogyan jelenik meg, kinek mit jelent. Olyan helyzetet teremtettünk, amelyben magunk és mások számára is világos és érthető módon jelentek meg a személyekben lévő gondolatok. A rangsoroló szavazás eredményeként megkaptunk a csoportok szempontjából legfontosabbnak ítélt problémákat, elgondolásokat.

A csoportmunka alatt zajló verbális kommunikációt hangszalagon rögzítettük, valamint a helyszínen is jegyzőkönyveztük, hiszen így volt módunk arra, hogy az elemzés során minden szükséges információt kinyerjünk az adatfelvételtől.

A csoportozás résztvevői

A projekt során összesen két csoportülést terveztünk lebonyolítani. A csoportok kialakítása során alapvető szempont volt, hogy témánk szempontjából releváns ismeretekkel rendelkező személyek kerüljenek meghívásra. Ennek megfelelően a fókuszcsoportokon olyan intézmények, szervezetek képviselői vettek részt, amelyek napi kapcsolatban vannak a fiatalokkal, a település ifjúsági problémáinak kezelésében potenciálisan együttműködő partnerek lehetnek.

Képviselet területek	Résztvevők száma (fő)
szociális terület	3
civil társadalom	3
művelődés, kultúra	2
egészségügy	2
önkormányzat	2
oktatás	2
sport	2
rendőrség	1
Résztvevők száma összesen	17

A csoportos problémafeltárás résztvevő szakértőit az önkormányzat válogatta össze. A csoportmunkában összesen 17 fő vett részt. Ennek megfelelően - többek közt - képviselve volt az Eötvös József Általános Iskola, a diákönkormányzat, a Sportcsarnok, a Szociális Szolgálat, az Egészségügyi Központ, a rendőrség, a Művelődési Ház, ifjúsági és sportszervezetek és az önkormányzat.

3. PROBLÉMAKATEGÓRIÁK

A nominális csoportmódszer során arra az indítókérdésre, hogy milyen ifjúsági problémákkal találkoztak a meghívottak eddigi munkájuk során 30 problémafelvetés érkezett. A csoportok véleménye hasonló, részben átfedő problémákat fogalmazott meg. A problémákról alkotott véleményekből az azonosakat összevontuk, majd több, egyre általánosabb közös fogalom alá rendeztük azzal a céllal, hogy érthető, gondolatilag kezelhető egységeket kapjunk. Így a fókuszcsoportos problémafeltárás során települési ifjúsági problémák alábbi szerkezetét kaptuk:

Problémakategóriák	Az egyes problémakategóriák összetevői
<i>Deviancia</i>	kábítószer; fiatalkori bűnözés; deviancia; közrend hiánya; rossz jogrend-téves jogalkalmazás (kiskapuk); magatartásbeli problémák
<i>Családi háttér</i>	család; rossz szocializáció
<i>Szabadidő eltöltés</i>	programok (műv.ház); média
<i>Értékrend</i>	értékrend hiánya; célok hiánya; téves eszményképek
<i>Attitűd</i>	igénytelenség; bizalmatlanság a felnőttekkel szemben; önszerveződés; politikai, közéleti közöny; kapcsolatok, kommunikációs zavarok
<i>Egzsztencia</i>	pénz; munkanélküliség, munkamorál
<i>A szakma problémái</i>	intézményi nevelés problémái; a szakma háttérbe szorulása; fiatalok túlterheltsége; fegyelem hiánya; nagy információ halmaz

A) **Deviancia**

Ebbe a problémahalmazban alapvetően kétféle ifjúsági problémák találhatók. Egyik részük a fennálló jogrendszerbe ütköző (bűn)cselekmények, szabálysértések, a másik részük a deviancia tágabb értelmezéséből fakadóan a kezelhetetlenség, iskolai magatartászavar témakörébe tartoznak.

Mindkét fókuszcsoporton elhangzott, hogy a fiatalok körében - részben makrotársadalmi okokból, részben divatirányzatként - terjednek az erőszakos magatartásformák a településen. Különösen súlyosnak minősítették a résztvevők a közrend hiányát, illetve az azt zavaró cselekményeket. Speciális ifjúsági probléma, hogy több családban a devianciát közvetlenül szocializálják a gyermekek, mert mivel még nem büntethetők őket küldik a szülei vagyon elleni bűncselekményeket végrehajtani (pl. fémet, élelmiszert, állatot lopni).

Egészségkárosító devianciáról, tevékenységekről a kérdezett szakértőknek szintén van tudomásuk, a legsúlyosabb problémának e téren azt tartják, hogy Ercsiben is terjed a kábítószer-fogyasztás. Külön probléma, hogy ilyen ügyek ritkán jutnak a rendőrség tudomására, s bár érkezett már az iskolából is jelzés mind a fogyasztói mind a terjesztői kör egyelőre kívül esik a segítő szakma látóköréből.

Az egészségkárosításnak alapvetően szülői és kortárs csoportbeli mintája van, de tagadhatatlan hogy a reklámoknak és a rejtett szocializációs csatornáknak (pl. dohányzó vagy verekedő rajzfilmfigura) is jelentős a befolyásuk.

A fókuszcsoporton elhangzott, hogy e téren problémát okoz, hogy drogfogyasztás szempontjából a jog nem tesz különbséget fiatalkorú és felnőtt fogyasztó között. A drogdealerek elsődleges kereskedelmi területe a diszkó.

A jogszerűtlen cselekedeteken túl növeli a deviáns viselkedések fiatalok közötti arányát a téves jogalkalmazást, a törvényi kiskapuk használatát mutató felnőtt minta is.

Ezek mellett a magatartászavar, a beilleszkedési problémák, és a fegyelmezetlenség is gondot okoz - elsősorban az iskolában.

B) Családi háttér

A családi háttér számtalanszor előkerült, mint az ifjúsági problémák fő okozója, s egyben mint a lehetséges megoldási alternatívák alfája. Köztudomású, hogy lazulnak a családi kapcsolatok, a leterhelt szülőknek nem jut elég figyelmük a gyerekekre, s nem csak érzelmileg, hanem fizikailag is elhanyagolttá válnak a fiatalok.

A családi vitáknál mindig a gyerek a szenvedő fél, ha közvetlenül nem őt éri a sérelem akkor is sérül - lelkiileg -, hiszen nem mindig érti mi történik, s nem tudja eldönteni, hogy melyik szülő mellé álljon.

A családoknak anyagi problémáik leküzdése mellett megváltozott a szemléltük, nem mindig adnak eligazítást a gyermekeiknek, hogy mi az érték, talán mert ők maguk is

mostanában rendezik újra belső értékrendjüket. A szülői minta sem funkcionál tökéletesen, a fiatalok közül sokan nem tanulják meg az alapvető háztartási praktikákat (főzés, pénzbeosztás, gyermeknevelés) s ennek következtében éretlen szülőkké válhatnak ők maguk is.

A fiatalok nevelésének felelősségét a család és az iskola is a másokra akarja hárítani, egymásra mutogatnak. A mai oktatási rendszer nem készült fel erre a feladatra, s deklaráltan nem is kívánja felvállalni, míg a családnak már régen nincs rá ideje. Eközben a fiatalok személyiségének alakításában kulcsszerephez jutott média.

C) Szabadidő eltöltés

A fiatalok szabadidő eltöltési szokásaira a passzív tevékenységek a jellemzőek, elsősorban a TV, a video és mostanában a számítógépes játékok. A résztvevők egybehangzó véleménye szerint a fiatalok túl sok időt töltenek a képernyő előtt.

A kulturált ifjúsági szórakozó helyek hiánya nem csak Ercsiben okoz problémát, számos más település is küszködik a problémával. A fiatalok közül többeknek igényük lenne drogmentes, alkoholmentes szórakozóhelyre.

A településen meghirdetett intézményes ifjúsági programokat kevesellték a fókuszcsoporthoz tartozók, ugyanis véleményük szerint sok fiatalot meg lehetne fogni velük. Ugyanakkor a kulturális intézményrendszer anyagi és erkölcsi válsága jelentősen nehezíti a kulturális szakemberek munkáját. Mivel a fiatalok elkerülik az intézményes programok többségét, nem szabad csak a művelődési háztól elvárni, hogy segítse a fiatalok szabadidő eltöltését. Az ifjúsági programok helyi szervezésénél azt is figyelembe kell venni, hogy a fiatalok gyakran járnak el a településről szórakozni, mert már maga az utazás is program, s egy másik, nagyobb településen (pl. Százhalombatta, Budapest) kevésbé vannak szem előtt.

Az ifjúsági programok szervezését az is bonyolítja, hogy az érintett fiatalok bevonása nélkül nehéz pontosan eltalálni az igényeket, ugyanakkor a bevonási kísérleteket a fiatalok elhárítják, közömbösek. E problémára érdemi megoldást hozhatnak az önszerveződő ifjúsági körök, közösségek, klubok kortárs csoportbeli vezetőinek megnyerése.

A szabadidő eltöltés szempontjából sikeresebbnek ítélték a sportcsarnok működését a résztvevők, különösen a fiatalokkal történő csoportozás résztvevői. Ugyanakkor többször előkerült a helyi kábel TV hiánya, mely intézmény aktívan tudná segíteni az ifjúsági problémák enyhítését is.

D) Értékrend, attitűd

A kilencvenes évek társadalmi-gazdasági és politikai változásai jelentősen átrendezték és egyben szegregálták az emberek értékhierarchiáját. Felmerült a tradicionális családi értékekhez való visszatérés gondolata éppen úgy, mint az ezzel élesen szembenálló piaci alapokon nyugvó, fogyasztás-centrikus attitűd. A szabadpiaci szemléletmód megjelenése eltérő típusú válaszreakciókat "provokált". Azok, akik társadalmi és kapcsolati tőkájukat gazdaságira tudták váltani, könnyen idomultak az új helyzethez, sikeres életpályán mozognak. Egy másik tipikus attitűd, a "kivonulás" mely leginkább azokra jellemző, akik a "legvidámabb barakk" légkörét, eszmeiségét szocializálták, az, amikor értékrendbeli problémák lépnek fel a túlzottan piacokonform viselkedéssel kapcsolatban. Egy jellemző példa erre azoknak a beosztott értelmiségieknek az esete, akik hisznek a társadalmi igazságosságban és felháborodnak olyan társadalmi jelenségek láttán, melyek a piacgazdaságnak természetes velejárói, de értékrendjüknek nem felelnek meg. A harmadik válaszreakció a kényszerű alkalmazkodás, azon családoké, akik kilencvenes évek eleje óta nem tudják utolérni magukat.

A teljesítményelvű értékeket csak kevés fiatal tudja sikeresen követni, s a többiek közül sokan - kivonulva kudarcuk színhelyéről, - vagy könnyebben élhető értékrendeket követnek, vagy pedig szembesülve saját maguk és mikroközösségük kudarcával anómiás tüneteket produkálnak. Az anómiás tünetek deviáns viselkedésbe csapnak át, mely legtöbb esetben alkoholizmust, kábítószer-fogyasztást, extrém helyzetekben öngyilkosságot is eredményeznek.

Az intézményes és az egyéni célkitűzések tekintetében is bizonytalanság tapasztalható. Emellett komoly értékzavar is megfigyelhető a résztvevők szerint, a tanulás és az anyagiak nincsenek arányban, divat lett a deviancia. A családi értékrendek középpontjába - kényszerűségből - gyakran a pénz, az anyagiak kerülnek.

A célok hiánya is ebbe a kategóriába tartozik. A fiatalokat nap mint nap érő ingeráradatban nehéz kiválasztaniuk a célokat, és sok esetben a cél főleg anyagivá válik és tárgyiasul. A példaképekkel is baj van, a fiataloknak nehéz hiteles embereket találni, s az elektronikus és a virtuális média is csak nehezíti ezt. A gyermek viselkedése a társadalom tükörképe, s az ifjúsági értékrendi problémák elsődleges forrása maga a társadalom.

A megváltozott vagy válságban lévő értékrendi struktúra velejárója az attitűdök megváltozása. A már elmondottakból következik a tolerancia csökkenése, az empátiás készség háttérbe szorulása.

Növekszik az önzés, a befelé fordulás, csökken az egymáshoz való kötöttség, s a legutóbbi választásokon való részvételi arány is jelzi, hogy mindez jelentős mértékű politikai/közéleti közönnyel is párosul.

E) Egzisztenciális problémák

Egy település életét nem lehet függetleníteni az általános gazdasági-környezettől. Ezek a településtől független tényezők alkotják az ifjúsági problémákat körülvevő erőteret is. A makrotársadalmi problémák háromféleképpen jelentkezhetnek a vizsgált ifjúsági területen: munkaügyi kérdésként, lakásproblémaként és generációs konfliktusként. Ezek olyan - az egész társadalmat sújtó - problémák, amelyek megoldását elsősorban az önkormányzatoktól várják a lakosok, ugyanakkor legfeljebb ezen problémák enyhítésére vállalkozhatnak, felszámolására nem. Nem közvetlenül jelentkező, de mégis általános társadalmi probléma a generációváltás és a társadalom atomizálódásának kérdése. A rendszerváltással bekövetkezett társadalmi változás következményeként a korábbi generációk által felhalmozott tapasztalat, információ már nem kerül átadásra, mert nem tudnak segítséget nyújtani az ifjabb generációknak az eredményes, sikeres életvitelhez. Hasonlóan sok konfliktust hordoz magában (még családon belül is) a megváltozott élethelyzetbe kerülők napirendjének felbomlása, átalakulása.

Szólni kell az általános lakásproblémákról, illetve a fiatalok lakhatási gondjairól. Bár ez konkrétan nem került elő a fókuszcsoportokban, de tapasztalat, hogy kevés a lakást, házat építő fiatal.

A társadalmi-gazdasági erőter problémacsoportjában a harmadik nagy témakör a munka világa és megélhetéshez szükséges anyagiak előteremtésének kérdése. E problémacsoport hangsúlyosan jelen van Ercsiben is. Köztudomású, hogy a fiatalok a munkaerőpiacra jutás kérdésében hátrányos helyzetből indulnak, különösen a kevésbé piacosiható szakmunkás végzettséggel rendelkezők vannak nehéz helyzetben. Szorosan ide kapcsolódik a munkamorál kérdése, problémaként fogalmazták meg a résztvevők, hogy még meglévő szakképzettség esetén sem akarnak a fiatalok minden áron dolgozni, több esetben nem fogadják el a nekik ajánlott munkát, mert nincsenek megelégedve - gyakran joggal - a nekik felajánlott fizetéssel. Részben az adó és tb. rendszer következtében virágzó feketemunka vállalói között is egyre több a fiatal. De már a szakma választása is felvet

bizonyos kérdéseket, a továbbtanulás, a pályaválasztás és a szakmák ismerete terén több információval kellene ellátni a fiatalokat.

A munkanélküliség természetes, de nagyon veszélyes dolog felnőtt korban is, fiatal korban még különösen. Felnőtt korban azért, mert aki hosszabb ideje nem tud elhelyezkedni komoly pszichés problémái keletkezhetnek, egy lefelé mozgó spirálba is belekerülhetnek, a fiataloknál meg azért, mert ifjú korban alakulhat ki a sürgéltelenség érzése. "Akkor, amikor éppen a legaktívabb időszakba lépne, amikor tele van energiával és meg kellene váltania a világot, akkor nincs lehetősége erre, és ez szörnyű".

F) A szakma problémái

Külön problémakategóriába rendeződnek az ifjúsággal hivatásszerűen foglalkozó szakemberek, az ifjúsági szakma problémái (pedagógusok, szociális munkások, ifjúságvédelmisek, önkormányzati szakemberek, művelődésszervezők stb.).

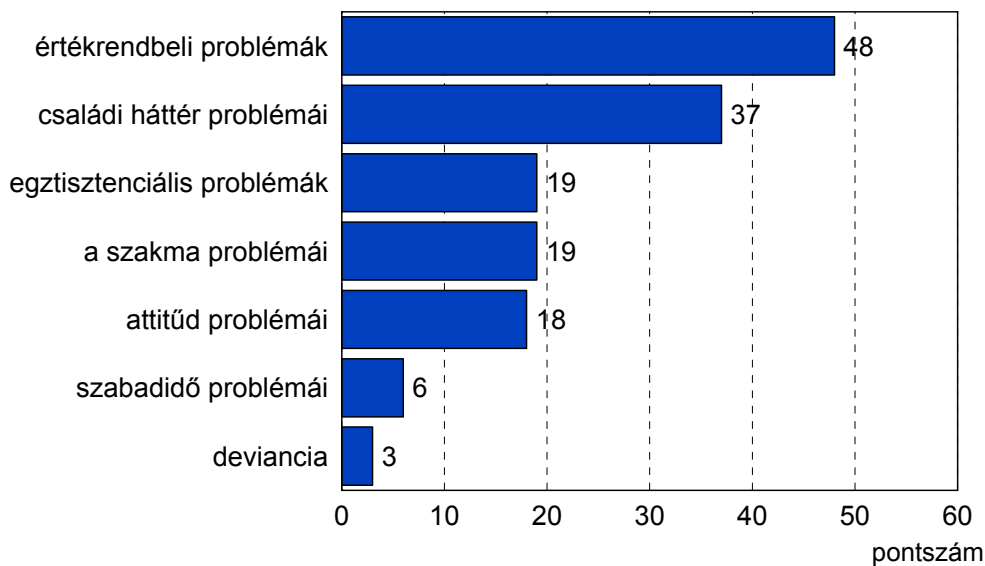
A szakma egyik nagy problémája az alacsony társadalmi presztízse, az anyagi és erkölcsi megbecsülés hiánya. Szintén ebbe a kategóriába tartozik a fiatalok túlterheltsége, a túlzottan nagy információs halmaz feldolgozásának nehézsége vagy lehetetlensége valamint az ebből is fakadó koncentrációs zavarok. Mindezt - elsősorban az iskolában - súlyosbítja a fegyelmezetlenség, s ez igen megnehezíti a szakemberek dolgát. Az intézményi nevelés problémáját a család vonatkozásában már érintettük, de természetesen itt is szerepeltethetnénk.

Az ifjúságsegítő szakma nem csak anyagi, hanem humánerőforrás problémákkal is küszködik, a szakemberek szerint Ercsinek szüksége van pszichiáterre, pszichológusra, logopédusra, olyan szakemberekre, akik idejében - pl. iskolai szűrővizsgálatokon - észreveszik ezeket a problémákat.

4. A PROBLÉMÁK RANGSORA

A kutatás szempontjából fontos tudnunk azt, hogy a fókuszcsoport résztvevői által felvetett ifjúsági problémák közül melyeket érzik legfontosabbaknak a fiatalokkal foglalkozó szakértők. A többszemponútú rangsoroló szavazás adatlapján kiválasztott és sorba rendezett legfontosabb problémához minden egyes résztvevőnél egy számértéket rendeltünk az alábbiak szerint: az egyes dimenziókban a legfontosabbnak ítélet probléma 5 pontot, a második helyre szorult 4, a harmadik 3, a negyedik 2, az ötödik pedig 1 pontot kapott. Ezután az egyes konkrét problémátartalmakat az előzőekben bemutatott hét területre vontuk össze. Mivel a fő kérdés a problémacsoportok közötti sorrend, s egy terület többféle problémát tartalmaz, a részpontszámok összeadásával jutottunk a végleges sorrendekhez.

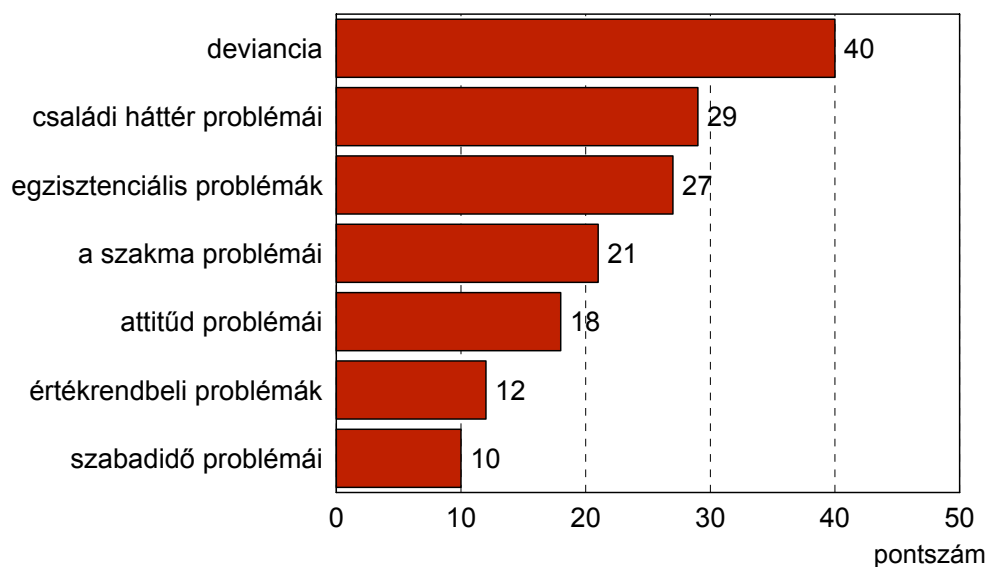
Az ifjúsági problémák rangsora a fiatalok szempontjából

Megállapítható, hogy a legfontosabb ifjúsági problémák sorrendje - ahogy az várható volt - eltér a három dimenzió mentén. A fiatalok szempontjából a legfontosabbnak minősített probléma az értékrendi változások sajátosságai. Második helyre - mindhárom dimenzióban - a családi háttér problémáit sorolták. A fiatalok szempontjából az egzisztenciális kérdések, a szakma problémái és attitűd közepesen fontosak, s a szabadidő és a deviancia a legkevésbé problémás terület a szakértők szerint.

Az önkormányzat szempontjából ezzel szemben a legfontosabb probléma a deviancia. Ennek egyértelmű magyarázata, hogy az ifjúsági problémák a legtöbb esetben mint deviáns magatartási jegyek jutnak el az önkormányzathoz (dohányzás, kábítószer-fogyasztás, rendbontás stb.). A családi problémák után az egzisztenciális kérdések és a szakma problémái következnek. Az értékrendi és attitűdbeli kérdésekkel az önkormányzat nemigen tud mit kezdeni, ennek megfelelően ezek a problémakategóriák ebben a dimenzióban hátul szerepelnek.

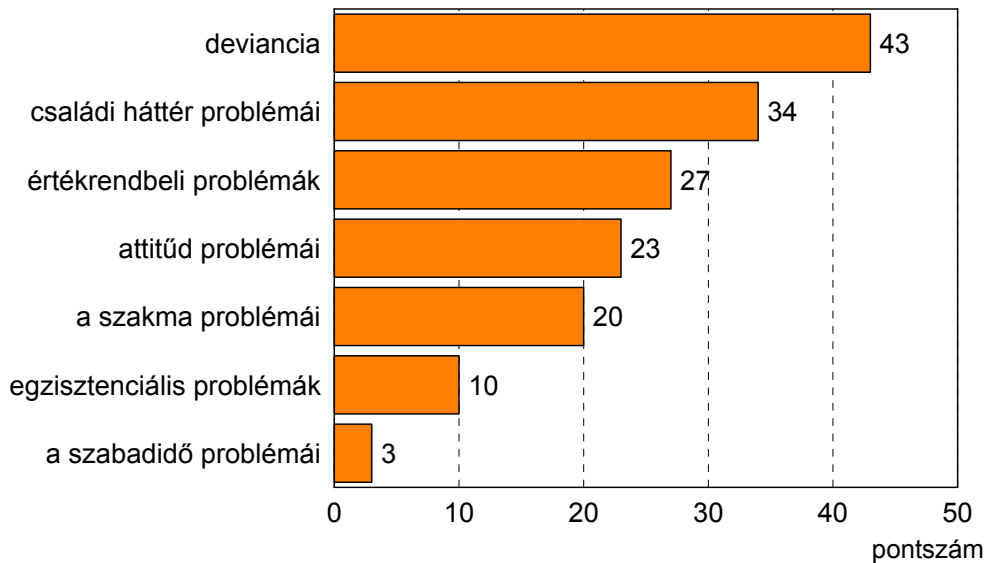
Az ifjúsági problémák rangsora az önkormányzat szempontjából

Az ifjúságsegítő szakma szempontjából szintén a deviancia és a családi problémák a legfontosabbak. Az egyik legszélsőségesebben mozgó problémakategória az értékrend kérdése. Míg a fiatalok szempontjából a legfontosabb, s az önkormányzat szemszögéből gyakorlatilag irreleváns, addig szakma a harmadik helyre sorolta. Ezzel szemben e dimenzióban a fiatalok egzisztenciális problémái és a szabadidő eltöltés kerültek leghátra.

Az ifjúsági problémák rangsora a segítő szakma szempontjából

Érdekes egymás mellé rakni a három rangsort, hogy jól láthatóvá váljon melyik kategória hogyan mozog. A szabadidő, a szakma és az attitűd problémái egyik szempont szerint sem került a három legfontosabb kérdések közé, míg a deviancia, értékrend és az egzisztenciális kérdések megítélésében jelentős különbségek vannak.

A problématerületek fontossága a három dimenzió mentén

Szempontok			
Rangsor-hely	Fiatalok	Önkormányzat	Segítő szakma
1.	Értékrendbeli problémák	Deviancia	Deviancia
2.	Családi háttér problémái	Családi háttér problémái	Családi háttér problémái
3.	Egzisztenciális problémák	Egzisztenciális problémák	Értékrendbeli problémák
4.	A szakma problémái	A szakma problémái	Attitűdbeli problémák
5.	Attitűdbeli problémák	Attitűdbeli problémák	A szakma problémái
6.	Szabadidő problémái	Értékrendbeli problémák	Egzisztenciális problémák
7.	Deviancia	Szabadidő problémái	Szabadidő problémái

Összességében tekintve a válaszokat megállapítható, hogy az ifjúsági problémák közül a fókuszcsoporton részvett szakértők véleménye alapján a legfontosabb problémacsoport a családi háttér, mindhárom szempont szerint előre sorolták a válaszolók. Ezt követi az értékrend és a deviancia problémái.

Az indítókérdés szempontjából közepesen fontosnak minősíthető kérdés a szakma problémái, az attitűd és az egzisztenciális gondok, s az összesített rangsor végén a található a szabadidő eltöltésének kérdése.

5. A FELTÁRT PROBLÉMÁK KAPCSOLATRENDSZERE

A nominális csoportmódszer alkalmazása során, az elhangzott vélemények, kiegészítő információk tartalomelemzésével pontosan meg lehetett ismerni az egyes problémakategóriák összetevőt, jellemzőit, sőt a problémák egymással való kapcsolatrendszerét is. Ez utóbbi azért lényeges, mert a legfontosabb problémahalmazokat nem a - szükségszerűen - szubjektív egyéni rangsor alapján mutatja meg, hanem a manifest és a látens kapcsolatok egyidejű feltárása után jelöli ki a központi problémákat.

A fókuszcsoporthoz tartozó problémafeltárás során összegyűlt empirikus anyagban az egyes problémacsoportok közötti kapcsolódási pontok száma alapján jól elkülöníthetők az erős, közepes erősségű és a gyenge kapcsolatok, illetve meghatározhatók a kapcsolódási pontok hiánya.

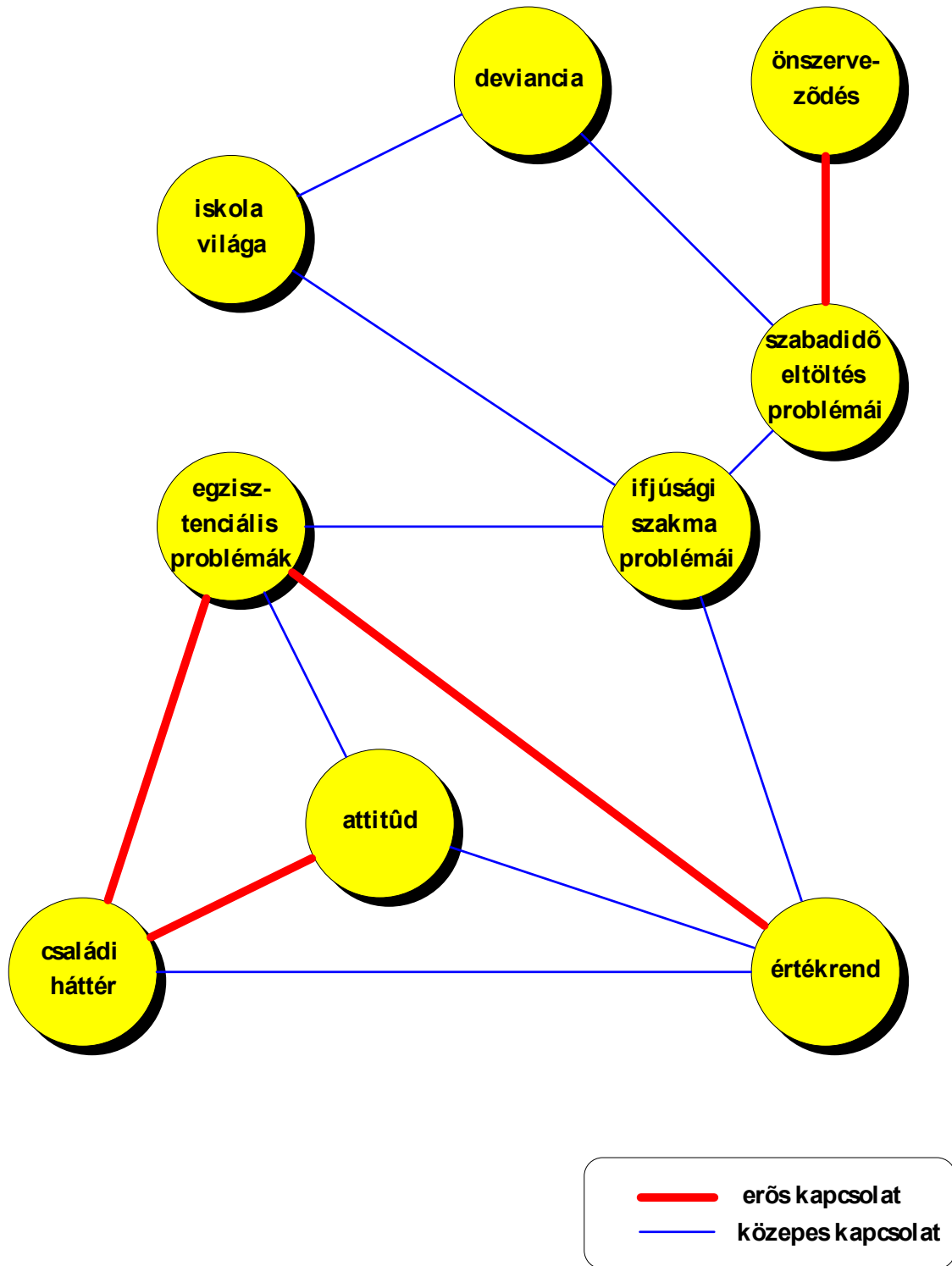
A problémastruktúra kapcsolati hálóját jól szemlélteti a mellékelt ábra. Látható, hogy a legtöbb erős kapcsolattal rendelkező halmazok az egészségkárosítás és családi háttér problémaköre. Az egészségkárosítás erős kapcsolatban áll az értékrenddel, a családi háttérrel és makrotársadalmi problémákkal, míg a családi háttér a devianciával is. Szintén erős a kapcsolat a makrotársadalmi problémák és a szabadidő eltöltés problémái között.

A részletes elemzés során az is kiderült, hogy két összefüggő problémakör különíthető el a szakértők problématudatában, az egyik a családi háttér-egzisztencia- értékrend-attitűd kör, a másik a szabadidő-iskola-deviancia-önszerveződési probléma köre. Az ifjúsági szakma problémái mindkét kört érintik.

Csak közepes erősségű relációban vesz részt a deviancia, az ifjúsági szakma és az iskola világa kérdéscsoport. Az erős kapcsolatain kívül további három közepes kapcsolatban vesz részt a deviancia, két-két közepes kapcsolata van az egzisztenciális problémának, a szabadidő eltöltés és az attitűd problémacsoportnak.

A kérdés komplexitását jellemzi, hogy szinte minden problémacsoport legalább gyenge kapcsolatban áll az összes többi csoporttal. Az ábrán ezeket a gyenge kapcsolatokat nem jelöltük, mert annyira sűrű szövésű lenne a háló, hogy a lényegi kapcsolatokat fedné el.

Közepes és erős kapcsolatok a problémastruktúrában

Az ábrán jól látható, hogy rejtett tartalmi összefüggések feltárása után a többszemponútú rangsoroló szavazás során hátra sorolt egzisztenciális és szakmai problémakör rendelkezik a legtöbb kapcsolattal az értékrénd mellett. Ennek az eltérésnek az az oka, hogy

míg a rangsoroló szavazás a problémák okaira helyezte a hangsúlyt, addig a kapcsolati hálóban a deviancia, a szabadidő és az iskola problémák, mint következmény jelennek meg.

A problémastruktúra hálózati rajza megmutatja, hogy ha a legfontosabb ifjúsági problémákat orvosolni szeretnénk, a probléma-megoldási folyamatot a családi háttér kérdéseire, az egzisztenciális gondok orvoslására kell fókuszálni. Ugyanakkor azt is be kell látni, hogy e kérdésben az önkormányzat kevés mozgástérrel rendelkezik. Jelentős eredményeket lehet azonban elérni a szabadidő eltöltésének problémáinak kezelésével. Jól látható, hogy a perifériális elhelyezkedésű kérdéskörök orvoslása (pl. önszerveződés, iskola világa, deviancia) a komplex kapcsolati háló miatt önmagában nem hozhat átütő eredményt.

6. AZ IFJÚSÁGGAL FOGLALKOZÓ INTÉZMÉNYEK

Az ercsi ifjúságkutatásban hét – az ifjúsággal különböző szinten foglalkozó - intézményből kaptunk válaszokat intézményi kérdőívünkre. Ez nem nagy szám, ezért maguk a kérdőívek statisztikai elemzésre nem kerülhetnek, pusztán a bennük foglalt egyes adatok (pl. gazdálkodási mutatók). Ennek ellenére, illetve az intézmények heterogenitása miatt a egy viszonylag jó keresztmetszetet lehet adni az ifjúságkutatás anyagához ebből a szempontból is.

Az intézmények közül ötöt a helyi önkormányzat tart fenn (Eötvös József Művelődési Ház, Eötvös József Általános Iskola /diákönkormányzat/, Ercsi Kinizsi SE, Szociális Szolgálat és a Sportcsarnok), egyet a központi költségvetés (Fejér Megyei Munkaügyi Központ Ercsi Kirendeltsége) és egyet a honvédség (MH Helyőrségi Klub).

A vizsgált intézményekben¹összesen 22 szakmai munkát végző munkatárs dolgozik, ebből 18 fő rendelkezik szakirányú képesítéssel. A 18 fő közül tíznek középfokú, nyolcnak pedig felsőfokú végzettsége van. Az ő munkájukat a vizsgált intézményekben négy, nem szakirányú képesítéssel rendelkező személy segíti, közülük kettő diplomás. Legtöbben (heten) a Fejér Megyei Munkaügyi Központ Ercsi Kirendeltségén dolgoznak.

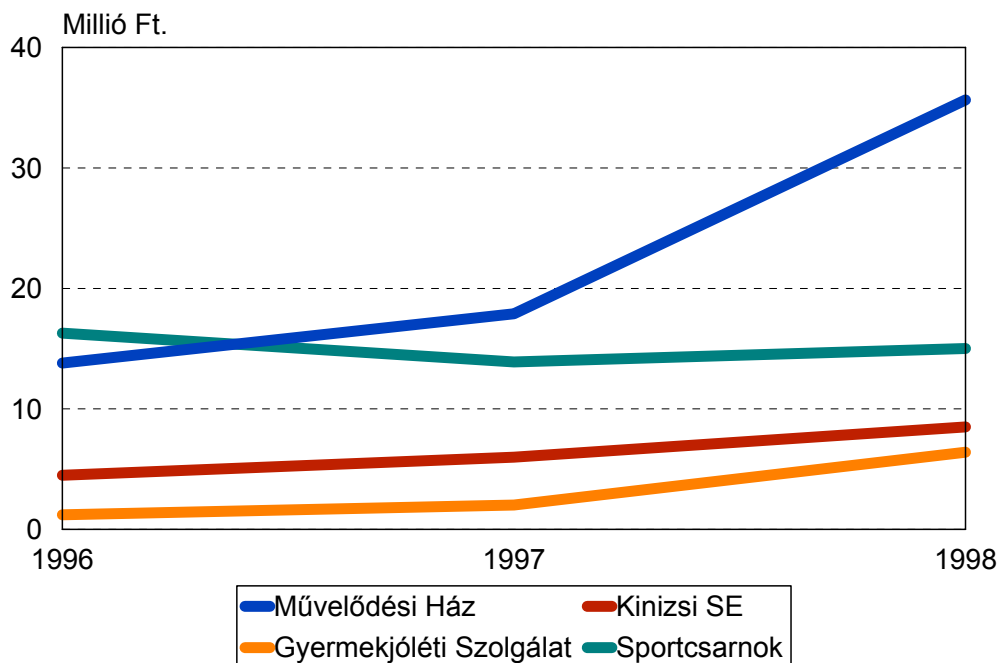
A segítő intézmények általános jellemzői között kell szólnunk a gazdálkodásról, a intézmények kiadásainak és bevételeinek összetételéről. Itt tovább szűkült az amúgy sem tág kör, mindössze négy intézmény költségvetéséről kaptunk adatokat.² A vizsgált szervezetek, intézmények összesen közel hatvanöt millió forinttal gazdálkodnak éves szinten. Ez az összeg lassan emelkedik, az 1996 és 1998 közötti változásokat az alábbi ábra mutatja.

---

¹ Itt voltaképp csak hat intézményről van szó, a hetedik ugyanis az Eötvös József iskola diákönkormányzata, mely jellegénél fogva nem alkalmaz munkavállalókat.

² A körből itt is kiesett a diákönkormányzat, illetve nem számolhattuk bele sem a központi költségvetés által fenntartott munkaügyi kirendeltség, sem pedig az önálló költségvetéssel nem rendelkező MH Helyőrségi Klub gazdálkodását.

Az intézmények költségvetéseinek változása

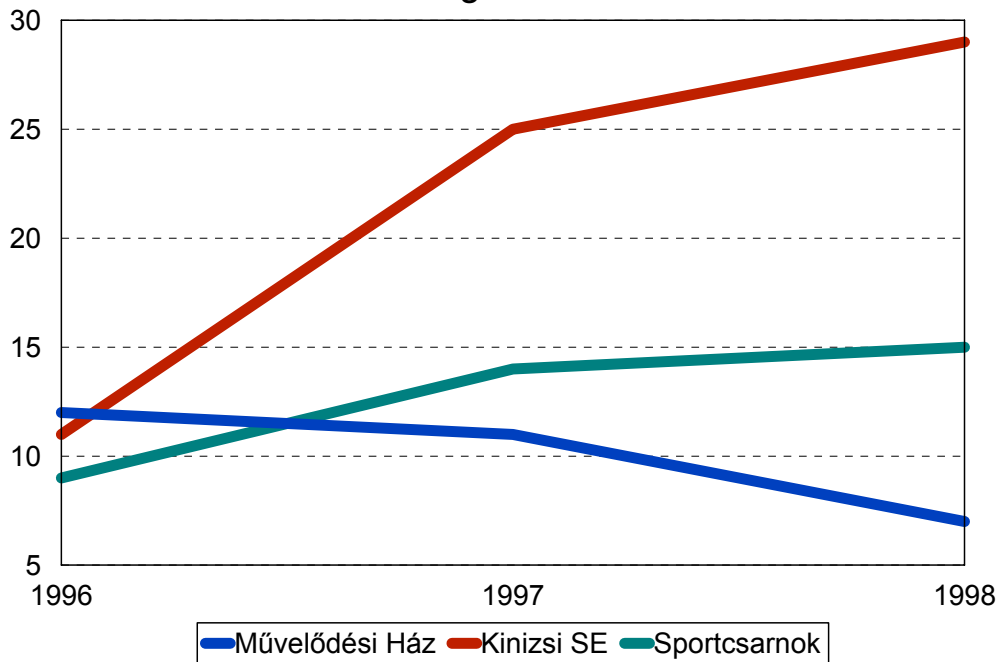

Az ábrából látható, hogy egyedül a Művelődési Ház költségvetése van évi húsz millió forint felett, de ez is csak az 1998-as (tervezett) adatok szerint. A Kinizsi SE és a Családsegítő Szolgálat költségvetése csak lassan növekszik, míg a sportcsarnoké még 1998-ban sem éri el az 1996-os szintet.

Ami pedig a bevételek és kiadások arányát illeti, mind a négy intézmény arról számolt be, hogy az éves bevételeik pontosan megegyeznek az éves kiadásokkal.

A kutatásból kiderült, hogy a négy intézmény közül három nem csak a fenntartójuktól jut anyagi forráshoz, hanem saját forrást is termel, ezt egyedül (de nem meglepő módon) a Családsegítő Szolgálat nem tudja vállalni. A saját források aránya azonban változó az egyes intézményeknél. A Művelődési Háznál arányaiban csökken, de ennek oka az, hogy a saját forrás évi bővítése nem tart lépést a fenntartótól kapott támogatás növekedésével. A legdinamikusabb a bővülés a Kinizsi SE-nél, ott 1998-ban már közel a költségek egyharmadát fedezik a saját bevételek.

A saját források százalékos aránya az intézmények költségvetésében

Nagyon fontos kérdés annak vizsgálata, hogy a meglévő intézményrendszer mikor áll a fiatalok rendelkezésére, mikor vehetők igénybe az egyes szolgáltatások. E kérdésben azt a megállapítást tehetjük, hogy a nekik kínált, vagy a számukra is hozzáférhető szolgáltatások többsége nem mindig igazodik a fiatalok időbeosztásához.

Ami az intézmények ügyfélfogadási rendjét illeti, az igen változónak bizonyult, mivel maguk az intézmények is igen sokfélék. Igazából csak két szigorúan vett ügyfélfogadási renddel operáló intézmény van, a Munkaügyi Kirendeltség és a Családsegítő Szolgálat. A Művelődési Ház és a sportcsarnok általános nyitvatartási rend szerint működik, a vasárnapok kivételével. A Helyőrségi Klub részint a hivatali órák szerint "tart nyitva", részint pedig külön nyitvatartása van a presszónak. A diákönkormányzat és a Kinizsi SE esetében nem beszélhetünk nyitvatartási rendről, itt előzetes bejelentkezések alapján lehet igénybevenni a szolgáltatásokat.

A rugalmasság természetesen pozitív dolog, a nyitvatartás a sportlétesítményeknél és a szórakozóhelyeken alkalmazkodik a rendezvényekhez, végső soron a település lakóihoz. A kötöttebb rendben nyitva lévő intézmények is viszonylag tág intervallumban állnak a fiatalok rendelkezésére, a Művelődési Ház reggel nyolctól este nyolcig, a sportcsarnok fél héttől este

tízig, a Helyőrségi Klub³ presszója délután kettőtől este kilencig. A Családsegítő Szolgálat már nem ennyire jól alkalmazkodott a munkaidős kötöttségekhez, itt reggel fél nyolctól van ügyfélfogadás délután négyig (bár ez előrelépés, hiszen 1998 novemberig csak reggel nyolctól fogadták a klienseket), szombaton pedig kilenctől délig. Ugyanez a rendszer a Munkaügyi Kirendeltségnél kevésbé feltűnő, hiszen itt azt várhatjuk, hogy munkával nem rendelkező, tehát nem kötött idejű kliensek jelentkeznek, itt azonban csak délután kettőig tart az ügyfélfogadás (pénteki napon délig, kedden pedig szünetel). Ami a fenti felsorolásból kitűnik, hogy vasárnap az egyik olyan intézmény sincs nyitva, ahonnan kérdőívet kaptunk vissza (kivéve a Kinizsi SE-t, ahol vasárnapra is lehet sportolás céljából bejelentkezni).

Az intézmények fő feladataira vonatkozó kérdések kevés meglepő eredményt hoztak, mindegyik intézmény már a nevében is hordozza feladatát – bár a diákönkormányzat az oktatást jelölte meg fő feladatként.

Arra a kérdésre, hogy a szolgáltatásokat igénybevevők körében mekkora a fiatalok aránya igen hiányos válaszokat kaptunk. A Munkaügyi Kirendeltség által szolgáltatott adatok szerint Ercsiben 108 regisztrált, 30 év alatti munkanélküli van (ez 29 százalék, ami kedvezőbb a kirendeltségi átlagnál). A Családsegítő Szolgálat adatai szerint a mintegy 2000 ügyben 290 esetben volt érintve fiatal- illetve gyermekkorú. A Helyőrségi Klub rendezvényein változó a fiatalok aránya, a bálakon résztvevők között 40 százalék, a kirándulásoknál 10 százalék, míg a tanfolyamok esetén 70 százalék⁴. A Kinizsi SE-ben 60 30 évnél fiatalabb sportoló van, de mivel a teljes sokaság nem ismert, így az arányukról sem tudunk mondani semmit. A sportszarnok tájékoztatása szerint Ercsiben kb. 200 14-24 év közötti fiatal sportol rendszeresen (kb. 10 százalék), a 14 évesnél fiatalabbak körében kb. 300 (kb. 30 százalék). Ezek az arányszámok önmagukért beszélnek. A diákönkormányzat értelemszerűen csak a fiataloknak nyújt szolgáltatásokat, míg a Művelődési Ház erre a kérdésre nem válaszolt.

Az intézmények által nyújtott szolgáltatásokat kilenc területre osztottuk. Önbevallásuk alapján egy intézmény általában nem csak egy problématerületre fókuszál, fő feladataik alapján többféle területhez kapcsolódnak. A legtöbb intézmény a sport és a szabadidős szolgáltatások terén kapcsolódik a fiatalokhoz. Ezt követik a kultúrával, közművelődéssel és az információkkal kapcsolatos szolgáltatások. Ebből következik, hogy a legnagyobb esély ezeken a területeken jelentkező problémák, igények megoldására van. Sajnos az intézmények közül csak kevesen foglalkoznak egészségügyi, mentálhigiénés problémákkal, tanácsadással.

---

³ A Helyőrségi Klub 1992 óta nyitott a település minden lakosa számára.

⁴ Itt elsősorban gépjárművezető tanfolyamokról van szó.

Talán ennél is súlyosabb, hogy az érdekvédelmet egy szervezet sem említette a fő tevékenységi körben.

Az intézmények által a fiataloknak nyújtott szolgáltatások

	sport	egészs. nevel.	köz-műv. kultur.	tanácsadás, pályaorient.	anyagi term. támog.	szabad-idős szolg.	inform szolg.	tanf. képzés, oktatás	munka
Műv. Ház	☺		☺			☺	☺		
Diák-önkorm.	☺	☺	☺			☺			
Kinizsi SE	☺								
Családs. Szolg.		☺		☺	☺		☺		
Sportcsarnok	☺					☺			
MH HK			☺			☺		☺	
Műgyi. Kirend.				☺			☺	☺	☺

Megkérdeztük azt is, hogy mely szolgáltatások szólnak kifejezetten a fiatalok részére. Itt kétféle tipikus válasz volt, az egyik szerint mindegyik (Diákönkormányzat, Kinizsi SE, Sportcsarnok), a másik típus viszont a számos szolgáltatás közül csak egyet tudott mondani (Művelődési Ház – Ifjúsági Klub, Helyőrségi Klub – a fiatalok saját rendezvényeinek segítése), a Családsegítő Szolgálatnál pedig nincs ilyen szolgáltatás. A Munkaügyi Kirendeltség tájékoztatása szerint nincs külön a fiataloknak szervezett program, de egyes programtípusokat (pályaorientációs, pályakorrekciós tanácsadás és foglalkozások) elsősorban a fiatalok vesznek igénybe.

Az önkéntes kérdőívben megkérdeztük azt is, hogy melyek azok a legjellemzőbb problémák, amelyekkel a fiatalok felkeresik az intézményeket, és ezekre az intézmények hogyan reagálnak. Itt szintén nem derült fény meglepő dolgokra. Igazából öt érdemi választ kaptunk. A Családsegítő Szolgálatot családi konfliktusok következtében keresik fel, itt a reakció a probléma-típus függvénye. A Helyőrségi Klubban diszkókat szeretnének tartani és pinceklubot létrehozni, ám erre humán erőforrás gondok miatt nem vállalkozhatnak. Hasonló a gond a sportcsarnoknál is, itt is kevés a szervező, holott szükség lenne többre. A Kinizsi SE-ben jobbnak tűnik a helyzet, ide a fiatal sportolók állásügyben jönnek, a kérdőív tanúsága szerint eddig tíz esetben sikerült ezt a problémát a szponzorok segítségével megoldani. A Munkaügyi Kirendeltség az Ft. alapján működik, az ismert problémákra (szakképesítés,

pénzbeni ellátás, munkalehetőségek biztosítása) a jogszabályok figyelembevételével reagálnak.

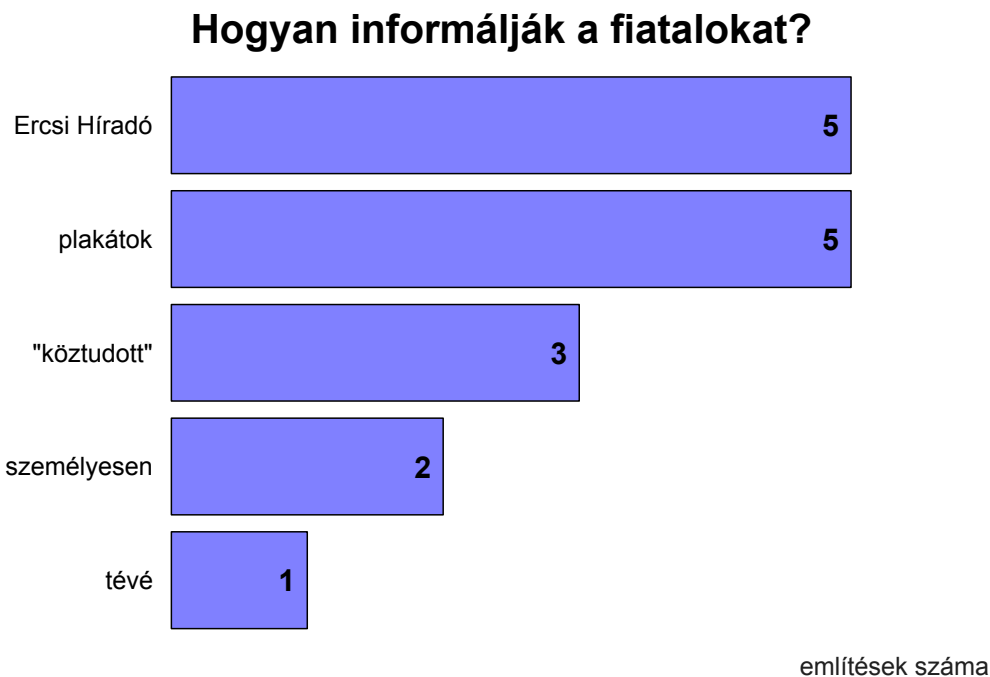
Az intézményekben általában nincsen olyan személy, akinek elkülönítetten feladata lenne a fiatalokkal való foglalkozás, ilyet csak a Művelődési Központban találtunk. A Családsegítő Szolgálatnál ezt a munkát a Gyermekjóléti Szolgálat három munkatársa végzi, a Kinizsi SE-nél és a sportcsarnoknál ez az intézményvezető feladata, a diákönkormányzatnál a jellegből fakadóan mindenkié, míg a Helyőrségi Klubban erre nincs külön személy.

Több intézményben kudarcélmény éri a segítségért forduló diákokat, fiatalokat, olyasmiben igénylik a segítséget amiben nem tudnak segíteni. Anyagi és szocializációs problémákkal hiába keresik a diákönkormányzatot, családterápia és jogi tanácsadás nem működik a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatnál, zsúfoltság miatt nem mindig lehet időpontot egyeztetni a sportcsarnokbeli rendezvényekre. A sportolási gondok egyik tipikus gyökerére a Kinizsi SE kérdőívében világítottak rá: *“Nem tudunk segíteni abban az esetben, ha a fiatal munkahelyén estig dolgozik és sportolni szeretne.”* A Munkaügyi Kirendeltségnél pedig jogszabályi lehetőségek hiányában az általános iskolát befejezett, de még tanköteles korú fiatalok részére nem tudnak semmilyen támogatást nyújtani.

Ha az adott intézmény nem tud segíteni a fiatalnak elvárható, hogy legalább közvetítsék problémáját, igényét más szervezetekhez, intézményekhez. Négy válaszadó nyilatkozott úgy, hogy vállalják a közvetítést. A négyből három említette az önkormányzatot, mint olyan szervezetet ahova *“továbbutalják”* a problémát. A sportcsarnok Százhalombattát, Dunaújvárost vagy a fővárosi egyesületeket szokta ajánlani, a Családsegítő Szolgálat jogi kérdésekben a Polgármesteri Hivatalhoz, pszichológiai kérdésekben pedig Dunaújvárosra vagy a fővárosba közvetítik a fiatal.

A rendszerben történő mozgás a másik irányba sem tökéletes. Mindössze két (!) intézmény nyilatkozott úgy, hogy közvetítenek feléjük fiatal, a Családsegítő Szolgálathoz az iskolákból, illetve a Munkaügyi Kirendeltséghez a református egyház ráckeresztúri missziójából vagy az ottani Gyermekjóléti Szolgálattól.

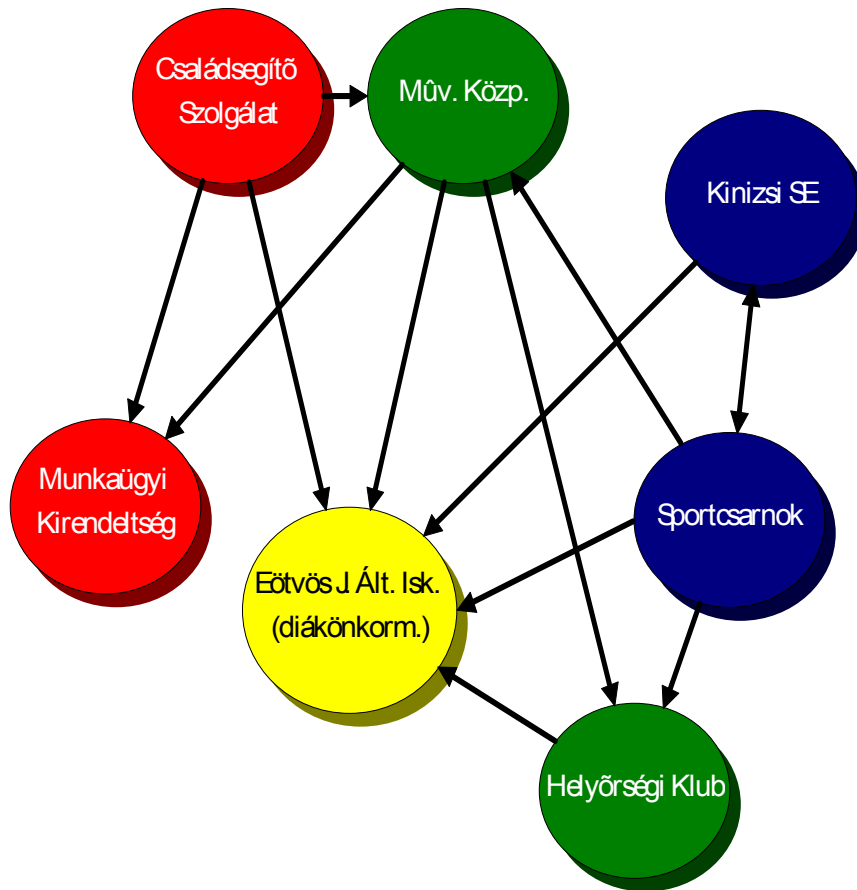
A fentiek miatt igen tanulságos, hogy miként is szerezhetnek a fiatalok információkat az intézményekről, hogyan jutnak el ezekbe. A leggyakoribb információátadási forma az intézmények részéről a plakátolás és az Ercsi Híradó, mely rendszeresen közli a programokat, eseménynaptárt. Emellett azonban több intézmény is említette, hogy létezésük köztudott, egyszerűen ismerik őket a fiatalok. A tapasztalat alapján azonban ez nem mindig elég ahhoz, hogy egy fiatal fel is keresse az intézményt.

Az információszolgáltatás visszacsatolásaként megkérdeztük azt is, hogy hogyan jutnak el a fiatalok az intézményhez. Három intézmény is említette, hogy az iskolán keresztül megy a kapcsolattartás, a Kinizsi SE esetében ez kétirányú, a vezetők és edzők is keresik a fiatalokat. Az iskola fontosságát ismerve nehezen érthető, hogy a Munkaügyi Kirendeltség által kezdeményezett bemutatkozó fórum miért maradt el éppen az iskolai vezetők közömbössége miatt. Speciális kapcsolatot egy intézmény, a Helyőrségi Klub említett, mégpedig az ott működő könyvtári szolgáltatást.

Feltételezhető, hogy jól felfogott érdekből, szakmai megfontolásból, szükségszerű követelményként a fiatalokkal (is) foglalkozó intézmények, szervezetek együttműködnek egymással, munkakapcsolatot létesítenek. Az intézmények közötti kapcsolati háló ennek ellenére igencsak lyukas, és sok esetben egyirányú. Az ábrákon a világos színű körökben az általunk közvetlenül vizsgált intézmények vannak, a sötétebb körökkel a kérdőívet visszaküldők által említett további intézményeket jelöltük.

Az egyes intézmények kapcsolati hálója

Az ábrából látszik, hogy központi helyen az iskola van (bár az említések minden esetben az intézménynek és nem a diákönkormányzatnak szóltak). Az iskolához hasonló szerepet tölt be a Művelődési Központ, annak ellenére, hogy az említések irányultsága nincs egyensúlyban. Figyelemreméltó még a Munkaügyi Kirendeltség viszonylagos elszigeteltsége. Ahhoz, hogy a fenti kapcsolatokat minőségi szempontból is értékeljük nem rendelkezünk elegendő információval.

Megkérdeztük a szervezeteket arról, hogy érzésük, véleményük szerint - megfelelő anyagi stb. feltételek esetén - milyen feladatokkal lenne szükséges bővíteni a fiataloknak nyújtott szolgáltatások körét a városban és a saját intézményükben.

A saját intézményükre a legtöbb válasz a humán erőforrások vonatkozásában érkezett. Többen jelezték, hogy szükség lenne pszichológusra, aki családterápiás módszereket tud alkalmazni, szűrővizsgálatokkal korán kiszűrni a speciális oktatásra, gondozásra szoruló gyerekeket, és akár szupervíziót és tud végezni (ez utóbbit a Családsegítő Szolgálatnál). A pszichológus mellett elsősorban sportszakemberre, testnevelőre van szükség (ez nem véletlen, hiszen két sportintézmény is volt a válaszadók közt), illetve a jogászi végzettség került megemlítésre.

A humán erőforrások mellett említették az intézmény fizikai bővítését, felújítását, ezek azonban anyagi körülmények miatt feltehetően váratnak magukra⁵.

Végül megemlítették a szabadidős programok jobban testre szabását is, új tanfolyamok, foglalkozások, előadások szervezését, amelyek jobban a fiatalok igényeihez igazodnak. Ezzel kapcsolatban hangzott el a tájékoztatás fontossága, a fiatalokkal való kapcsolattartás erősítése.

Ami a településen belüli feladatbővítést illeti, a válaszok két nagy csoportba szerveződtek.

Az elsőben újra előkerültek a humán erőforrás és szervezés problémái. Itt kifejezetten igényelték a fiatalok intenzívebb bevonását (bár többen megjegyezték, hogy ehhez fogadókészebb ifjúsági réteg is kellene), felkészültebb szakembereket (és persze többet is, mint most rendelkezésre áll), illetve olyan személyiségfejlesztő technikákat, amely ezt a bonyolult viszonyrendszert legalábbis fejleszteni tudja.

A második nagy csoport a programok mennyisége és minősége köré szerveződött. Csaknem egyenlő arányban került említésre a kultúráltabb szórakozóhelyek iránti igény,

---

⁵ Jellemző példa erre a Helyőrségi Klub talajvízes épülete, ami a Pinceklub megszervezésének fő akadálya.

illetve a szabadidős programok mennyiségi bővítése. Volt olyan intézmény, ahol előkerült a programokkal kapcsolatos informálódás fontossága is.

Az intézményi vizsgálat és a fókuszcsoportos problémafeltárás tapasztalata, hogy az ifjúsági problémák megoldására helyi szinten mozgósítható erőforrások számbavételénél az intézményes segítői támogatói környezettel (Művelődési Ház, iskolák, Szociális Szolgálat, rendőrség, önkormányzat), a civil társadalommal (önszerveződő csoportok, alapítványok, sportegyesületek, klubok), a helyi szakemberekkel (pedagógusok, családsegítők, önkormányzati szakemberek, orvos, védőnő), valamint az érintettekkel (fiatalok maguk, gyerekek, család, szülők) egyaránt számolni kell.